

Avizul Comitetului Economic și Social European privind Cartea verde privind practicile comerciale neloiale din cadrul lanțului de aprovizionare între întreprinderi cu produse alimentare și nealimentare în Europa

COM(2013) 37 final

(2013/C 327/06)

Raportor: **dl Igor ŠARMÍR**

La 18 martie 2013, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Comisia Europeană a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Cartea verde privind practicile comerciale neloiale din cadrul lanțului de aprovizionare între întreprinderi cu produse alimentare și nealimentare în Europa

COM(2013) 37 final.

Secțiunea pentru, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 27 iunie 2013.

În cea de-a 491-a sesiune plenară, care a avut loc la 10 și 11 iulie 2013 (ședința din 11 iulie 2013), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 140 de voturi pentru, 1 vot împotriva și 9 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 CESE ia notă de publicarea, de către Comisia Europeană, a Cărții verzi care face obiectul prezentului aviz și consideră că aceasta reflectă o evoluție pozitivă și importantă a modului în care Comisia înțelege să abordeze problematica practicilor comerciale neloiale (PCN).

1.2 CESE consideră că recurgerea la astfel de practici comerciale neloiale este nu numai „inechitabilă” sau „imorală”, ci și contrară principiilor juridice fundamentale și intereselor din perspectiva cererii și ofertei. Având în vedere că, în realitate, este vorba de a abuza de o poziție semnificativ mai puternică pe piață, recomandăm utilizarea termenului „practici comerciale abuzive”, utilizat în mod obișnuit în franceză și engleză, de exemplu.

1.3 În opinia Comitetului, amploarea și intensitatea practicilor comerciale neloiale actuale sunt în principal, rezultatul concentrărilor și achiziționărilor de întreprinderi din ultimii ani.

1.4 CESE consideră că rezultatele obținute până în prezent de Forumul la nivel înalt pentru îmbunătățirea funcționării lanțului de aprovizionare cu alimente nu sunt foarte clare și că abordările propuse sunt insuficiente pentru rezolvarea problemei practicilor neloiale. Prin urmare, el solicită Comisiei Europene să prezinte noi inițiative.

1.5 Deși nu are nicio îndoială că se poate recurge la practici neloiale în cadrul oricărei relații contractuale, CESE are convingerea că situația este cu atât mai gravă în cazul relației dintre supermarketuri, pe de o parte, și IMM-urile din domeniul

agroalimentar, pe de altă parte, caracterizată prin forme și cote de manifestare a abuzurilor pe care nu le întâlnim în alte cazuri.

1.6 CESE apreciază în mod deosebit faptul că Comisia pune explicit sub semnul îndoielii existența unei reale libertăți contractuale în cadrul relațiilor care sunt semnificativ dezechilibrate, opinie îmbrățișată și de CESE.

1.7 Comitetul consideră că Cartea verde a Comisiei Europene surprinde foarte bine natura și tipologia practicilor comerciale neloiale. Cu toate acestea, are ferma convingere că Comisia ar trebui să furnizeze o definiție uniformizată a PCN, similară celei enunțate deja în Directiva 2005/29/CE, dat fiind că practicile la care se referă Cartea verde amintesc într-o oarecare măsură de „practicile de comercializare înșelătoare”⁽¹⁾.

1.8 PCN sunt mai importante într-un „climat de teamă”, atunci când partea contractantă mai slabă se teme că partea mai puternică ar putea pune capăt relației comerciale. Aceasta este situația în care distribuitorii mari exercită în mod neloyal presiuni asupra furnizorilor lor și/sau transmit prețuri prea mari distribuitorilor și, în consecință, consumatorilor.

1.9 În opinia CESE, consecințele negative ale recurgerii la practicile comerciale neloiale nu se limitează la relațiile dintre întreprinderi și nu afectează numai părțile contractante mai slabe. Victime sunt, în aceeași măsură, și consumatorii și interesele economice naționale, fapt insuficient subliniat în Cartea verde.

⁽¹⁾ A se vedea Avizul CESE, „Practicile comerciale înșelătoare” (JO C 271, 19.09.2013, p. 61-65).

1.10 CESE consideră că adoptarea, în mai multe state membre, a unor legi care să limiteze recurgerea la practici comerciale neloiale este dovada faptului că actuala stare de fapt este inacceptabilă. Deși aceste legi nu au dat, din diverse motive, rezultatele scontate, nu se poate spune că nu au dus la nimic. Transparența sporită în repartizarea beneficiilor și încetarea recurgerii la practicile cele mai scandaloase, de șantaj, constituie un succes.

1.11 Deși CESE nu are niciun motiv să considere că adoptarea acestor legi de către statele membre au efecte negative asupra liberei circulații a bunurilor în UE, pot apărea anumite limitări. Cu toate acestea, niciuna dintre aceste legi nu are caracter protecționist și se aplică în aceeași măsură întreprinderilor locale și celor din alte state membre.

1.12 CESE recomandă ca inexistența libertății contractuale în anumite relații să constituie punctul de plecare al oricărei reflecții viitoare privind modalitățile de rezolvare a problemei PCN.

1.13 Totodată, CESE recomandă ca orice viitoare propunere de reglementare a relațiilor comerciale dezechilibrate să ia în considerare „factorul teamă”. Trebuie asigurat echilibrul indispensabil dinte părțile contractante, astfel încât acestea să întrețină o relație loială. Din acest motiv, reglementarea privind PCN nu poate avea ca prim obiectiv numai protejarea părții contractante mai slabe, ci și protejarea intereselor economice naționale, astfel încât, de exemplu, furnizorii de produse alimentare vizați să nu trebuiască să participe activ la procedurile administrative și judiciare.

1.14 CESE solicită Comisiei Europene să adopte o legislație care să interzică recurgerea la PCN. Această legislație ar trebui să se bazeze pe o listă orientativă a celor mai curenți practici de acest tip utilizate de părțile contractante mai puternice și care sunt menite să transfere propriile costuri și riscuri firești asupra părților mai slabe.

1.15 CESE solicită Comisiei Europene să conlucreze cu autoritățile naționale din domeniul concurenței în vederea unei revizuirii radicale, pe baza experienței concrete din ultimele decenii, a reglementării în vigoare în materie de concurență, care se dovedește învechită, în vederea promovării unei concurențe loiale bazate și pe schimbul loial de informații relevante în acest sector, pentru a lua în considerare toate pozițiile dominante reale.

2. Introducere

2.1 Cartea verde stabilește o diferență între lanțurile de aprovizionare și de distribuție de produse alimentare și nealimentare. Această distincție este pe deplin justificată, având în vedere caracteristicile specifice ale lanțului de aprovizionare cu produse alimentare în raport cu celelalte.

2.2 În ultimii douăzeci de ani, întreprinderile de aprovizionare și distribuție au cunoscut o puternică concentrare, ceea ce a dus la apariție oligopolurilor. În ceea ce privește lanțurile de aprovizionare/distribuție, acest fenomen este extrem de prezent în sectorul comerțului cu amănuntul, ceva mai puțin în industria prelucrătoare și cel mai puțin în producția agricolă primară. Această situație a dus la mari dezechilibre în cadrul lanțului de aprovizionare cu produse alimentare, întrucât oligopolurile dispun de o capacitate de negociere enormă față de partenerii lor comerciali, a căror structură este mai fragmentată.

2.3 CESE este convins că dezechilibrele structurale care au apărut astfel duc, în numeroase cazuri, la practici comerciale neloiale, iar aceste practici contravin deseori nu numai principiilor echității, onestității și moralității, ci și principiilor fundamentale ale legii.

2.4 Este falsă afirmația prezentă în Cartea verde cum că dezbaterile privind PCN au demarat la nivelul UE abia în 2009. În acel an, această problemă a fost înscrisă în agenda Comisiei Europene, dar, încă din anul 2005, Comitetul Economic și Social European a elaborat un important aviz⁽²⁾, care – într-un moment în care chestiunea PCN era încă tabu – a subliniat și criticat o serie de aspecte negative ale procedurilor utilizate de lanțurile de comerț cu amănuntul. Trebuie amintit totodată rolul important al declarației din 2007 a deputaților europeni privind investigarea și remedierea abuzurilor de putere ale marilor lanțuri de comerț cu amănuntul care operează în Uniunea Europeană⁽³⁾, prin care aceștia solicitau Comisiei Europene să adopte măsurile necesare soluționării acestei probleme.

2.5 CESE consideră că rezultatele obținute până în prezent de Forumul la nivel înalt pentru îmbunătățirea funcționării lanțului de aprovizionare cu alimente nu sunt concludente, întrucât cadrul propus de punere în aplicare a bunelor practici nu a permis să se ajungă la un acord în vederea rezolvării problemei practicilor comerciale neloiale, o situație pe care au deplâns-o deja, printre alții, trei comisari europeni⁽⁴⁾.

2.6 Raportul Rețelei europene în domeniul concurenței confirmă faptul că PCN sunt o realitate, în special în sectorul alimentar. Această concluzie este în acord cu convingerea CESE că gravitatea modului în care supermarketurile abuzează, având în vedere poziția lor economică dominantă, de IMM-urile din sectorul producerii și prelucrării alimentelor este cu mult mai mare decât în cadrul relațiilor contractuale din alte sectoare. Dovada este faptul că acești furnizori de produse alimentare sunt absolut singurii care se plâng de ani de zile de marile lanțuri de comerț cu amănuntul.

⁽²⁾ JO C 255, 14.10.2005, p. 44.

⁽³⁾ 0088/2007. *Written declaration on investigating and remedying the abuse of power by large supermarkets operating in the European Union* (Declarație scrisă privind investigarea și remedierea abuzurilor de putere a marilor lanțuri de supermarketuri care operează în Uniunea Europeană).

⁽⁴⁾ A se vedea comunicatul de presă al Comisiei Europene „îmbunătățirea funcționării lanțului de aprovizionare cu alimente”, Bruxelles, 5 decembrie 2012.

2.7 CESE observă că Comisia Europeană confirmă faptul că recurgerea la PCN are un impact negativ asupra economiei UE ca atare și nu numai asupra relațiilor contractuale dintre două întreprinderi.

3. Definirea practicilor comerciale neloiale

3.1 Noțiunea de practici comerciale neloiale

3.1.1 Până în prezent, nu exista, în mod oficial, nicio îndoială cu privire la existența unei libertăți contractuale în relațiile comerciale, nici chiar în cazul relațiilor dintre supermarketuri și IMM-urile din sectorul agroalimentar. Până de curând, această libertate se număra printre principalele argumente pe care le invocau nu numai supermarketurile, ci și autoritățile publice împotriva reglementării practicilor comerciale neloiale, care ar dăuna acestei libertăți. CESE consideră extrem de semnificativ faptul că Cartea verde în dezbatere a abandonat această poziție și recunoaște în mod explicit faptul că nu există libertate contractuală în cazul unui dezechilibru de forță economică între doi parteneri contractuali.

3.1.2 Pentru Comitetul Economic și Social European, recunoașterea acestei lipse a libertății contractuale constituie premisa fundamentală a unei căutări eficiente de soluții cuprinzătoare pentru problemele care decurg din dezechilibrele existente la nivelul rețelei de aprovizionare și distribuție, în special în sectorul produselor alimentare.

3.1.3 În această parte a Cărții verzi, Comisia Europeană surprinde foarte bine care sunt natura și principalele tipuri de PCN. În cazul relațiilor dintre supermarketuri și furnizorii de produse alimentare, partea cea mai slabă nu dispune de soluții reale, întrucât pe piață nu există decât câțiva mari clienți și, ceea ce este mai important, modul în care aceștia îi tratează pe furnizori este extrem de similar.

3.1.4 O serie de exemple menționate în Cartea verde dezvăluie faptul că anumiți clienți nu ezită să recurgă la orice mijloace pentru a obține avantaje suplimentare, care nu se justifică, în detrimentul celeilalte părți contractante. Unul dintre acestea îl constituie plățile pentru servicii fictive sau servicii nesolicitate, care nu au nicio valoare pentru cealaltă parte.

3.1.5 Răspunsurile CESE la întrebările formulate în această secțiune a Cărții verzi sunt următoarele:

- Întrebarea 1: CESE consideră că Cartea verde ar trebui să furnizeze o definiție a PCN similară cu cea oferită de Directiva 2005/29/CE. CESE este de acord totuși cu elementele și parametrii care caracterizează, conform Cărții verzi, situațiile de PCN.
- Întrebarea 3: noțiunea de PCN nu ar trebui limitată numai la negocierile contractuale, ci ar trebui să acopere toate fazele relației comerciale.

— Întrebarea 4: În teorie, PCN pot apărea în toate etapele lanțului de aprovizionare și distribuție, dar ele nu capătă forma incriminată decât în relațiile dintre supermarketuri și IMM-urile din sectorul producerii și prelucrării produselor alimentare. De exemplu, nu există niciun element care să indice că companiile multinaționale din industria alimentară, care sunt și oligopoluri, solicită din partea furnizorilor lor taxe de listare sau plata unor servicii fictive. Totuși, trebuie menționate cazuri în care o companie multinațională din industria alimentară condiționează furnizarea de produse (solicitate) de interzicerea aprovizionării cu mărfuri similare de la concurență.

— Întrebarea 5: Factorul teamă este o realitate cunoscută, în special în cadrul relațiilor dintre lanțurile de comerț cu amănuntul și IMM-urile din sectorul agroalimentar. Această teamă este determinată de amenințarea, explicită sau implicită, de a pune capăt cooperării și de gravele problemele economice cu care furnizorul s-ar confrunta în acest caz. Orice tentativă de reglementare a PCN trebuie să ia în considerare acest factor, dat fiind că teama ar putea face ca, în cursul procedurilor administrative sau juridice, furnizorul să nu depună nicio plângere sau nicio dovadă.

3.2 Exemple de practici comerciale neloiale

3.2.1 CESE salută faptul că Comisia Europeană prezintă în această parte informațiile obținute din partea unor autorități naționale din domeniul concurenței. Pe lângă cele menționate, recomandăm cu căldură cooperarea cu autoritățile franceze și cehe, care au o experiență directă în punerea în aplicare a legislației lor naționale destinate combaterii PCN. În cursul controalelor pe care le efectuează, aceste autorități de combatere a monopolului au dreptul să verifice documentele contabile (contracte, facturi, extrase de cont, etc.) pe baza cărora se poate dovedi recurgerea la PCN.

3.2.2 Exemplele citate, furnizate de organismele de concurență din Regatul Unit, Spania și Irlanda demonstrează că nu este exagerat ca numeroase practici să fie calificate drept „imorale”, întrucât ele sunt în mod evident în afara legii (în special în cazurile de „hărțuire și intimidare”).

3.3 Efectele posibile ale practicilor comerciale neloiale

3.3.1 Impactul negativ al recurgerii la PCN asupra părții contractante mai slabe de către partea mai puternică este neîndoielnic, aceste practici determinând în mod logic o încetinire a investițiilor și inovării în producție. Cu toate acestea, impactul asupra consumatorilor nu este, în opinia CESE, suficient evidențiat, întrucât acesta nu se traduce numai prin limitarea inovării. Această secțiune nu face nicio referire la amenințarea intereselor economice ale statului, care este evocată anterior în Cartea verde. Această amenințare este mai evidentă în țările din Europa Centrală și de Est, unde supermarketurile sunt în întregime în mâinile unor întreprinderi din alte state membre. Având în vedere că producătorii locali – în marea lor majoritate IMM-uri – nu sunt în măsură să facă față condițiilor comerciale, care deseori se bazează pe șantaj, întregul sector agroalimentar din regiune intră în declin, iar țările care, în mod tradițional,

erau capabile să își asigure prin mijloace proprii nevoile în materie de produse alimentare de bază, și-au pierdut, în mare măsură, securitatea alimentară. Astfel, producția locală este înlocuită de importuri, adesea de o calitate îndoielnică.

3.3.2 Răspunsurile CESE la întrebările formulate în această secțiune a Cărții verzi sunt următoarele:

— Întrebarea 6: PCN apar în sectorul alimentar în mod curent, în special în cazul supermarketurilor, în practicile lor comerciale de fiecare zi.

— Întrebarea 7: Furnizorii de bunuri nealimentare sunt victime ale PCN într-o măsură mult mai mică. Acest lucru se explică, probabil, prin dependența lor scăzută de marile rețele de comerț cu amănuntul, întrucât furnizorii de jucării, articole sportive sau îmbrăcăminte, de exemplu, dispun de o gamă mult mai largă de potențiali cumpărători decât producătorii de alimente. Practici comerciale neloiale există în relațiile de franciză atât în sectorul alimentar, cât și în sectoarele comerțului cu amănuntul altele decât cel alimentar. În principiu, apar problemele prezentate în aviz, și anume, relațiile inegale dintre o parte puternică (francizorul/lanțul) și o parte mult mai slabă (francizatul), astfel încât nu poate fi vorba nici în cazul acesta de libertate contractuală sau de negociere. Francizatul semnează un contract în condițiile stipulate de francizor, neavând de ales dacă dorește să încheie acel contract. Observațiile privind „factorul teamă” și cele referitoare la faptul că cheltuielile furnizorului (francizorului) sunt transferate către achizitor (francizatul), fără ca acesta din urmă să beneficieze de o compensație sau de valoare adăugată, se aplică și în cazul relațiilor de franciză. Pe perioada contractului, francizorul modifică deseori unilateral previziunile contractuale, și anume prin intermediul „instrucțiilor” necontractuale.

— Întrebarea 8: PCN au un impact important asupra capacității IMM-urilor din domeniul agroalimentar de a investi și de a inova. Investițiile care vizează protejarea anumitor aspecte de interes public, precum mediul, condițiile de muncă, bunăstarea animalelor și clima, sunt reduse din cauza dependenței de un număr redus de cumpărători și a incertitudinii care decurge din această situație.

— Întrebarea 9: Impactul PCN din cadrul relațiilor dintre întreprinderi asupra consumatorilor face obiectul unei analize aprofundate în cadrul unui studiu specific⁽⁵⁾. Consumatorii sunt victimele sistemului actual, cel puțin pe termen lung,

(5) Consumers International: "The relationship between supermarkets and suppliers: What are the implications for consumers?" (Relațiile dintre supermarketuri și furnizori: care sunt consecințele asupra consumatorilor?), 2012

din cauza lipsei de investiții în producția durabilă și în inovare. Pe termen lung, consumatorii au de suferit și ca urmare a disfuncționalității pieței în domenii precum mediul, clima, condițiile de muncă și bunăstarea animalelor. Pentru prevenirea acestui fenomen, ni se pare mai acceptabil ca aceștia să plătească în prezent produsele alimentare la un preț puțin mai ridicat, în condițiile în care, la ora actuală, concurența la nivelul lanțurilor de comerț cu amănuntul se bazează numai pe cel mai mic preț la vânzare, în detrimentul oricărui alt considerent.

— Întrebarea 10: PCN au fără îndoială efecte negative asupra funcționării pieței unice, întrucât limitează în mod semnificativ posibilitățile IMM-urilor de a se afirma pe piață. Marii distribuitori hotărăsc de fapt ce se vinde și unde și, în multe cazuri, criteriul nu este cel mai bun raport calitate-preț, ci, deseori, cel al „disponibilității” sau „capacității” de a accepta PCN.

4. Cadrele juridice în materie de practici comerciale neloiale

4.1 Din analiza actualelor cadre juridice efectuată la nivelul statelor membre și al UE, reies două aspecte. În primul rând, recurgerea la PCN de către anumiți actori economici puternici este în prezent un fapt de notorietate publică și de necontestat, iar autoritățile competente din mai multe state membre au ajuns la concluzia că actuala stare de lucruri trebuie reglementată.

4.2 Nivelul actual de recurgere la PCN, în special în relațiile dintre marile lanțuri de comerț cu amănuntul și producătorii de alimente, pune în evidență caracterul învechit al legislației din domeniul concurenței. Anumite forme de PCN evidențiază distorsiunea gravă a mediului concurențial și existența unor poziții dominante clare, pe care actuala legislație privind monopolurile nu reușește să o abordeze.

4.3 În contextul revizuirii legislației în domeniul concurenței, CESE consideră că este perfect legitim să se interzică la nivelul UE recurgerea la anumite PCN bine definite și să se efectueze armonizarea necesară a unui cadru juridic fragmentat. Cu toate acestea, trebuie să existe o legătură logică între reglementarea practicilor comerciale neloiale și legislația revizuită privind monopolurile, astfel încât să se garanteze că sancțiunea este aplicată numai inițiatorului logic al contractelor care recurg la PCN, respectiv părții care deține o poziție dominantă.

4.4 Pentru a fi eficace, această reglementare armonizată trebuie să ia în considerare „amenințarea cu radierea”, așadar imposibilitatea părților contractante mai slabe, în special a furnizorilor din categoria IMM-urilor care aprovizionează supermarketuri, de a depune plângere; trebuie să se aibă în vedere posibilitatea de a se face mai mult decât soluționarea problemelor în cadrul relațiilor dintre întreprinderi.

4.5 Răspunsurile CESE la întrebările formulate în această secțiune a Cărții verzi sunt următoarele:

— Întrebarea 11: legislația adoptată în unele state membre în materie de PCN nu a dat, până în prezent, rezultatele așteptate. În opinia CESE, acest fapt se explică, pe de o parte, prin faptul că, în mare parte, această legislație a fost adoptată relativ recent (în Italia, Slovacia, Republica Cehă, Ungaria și România), și, pe altă parte, prin faptul că premisa juridică nu pornește în mod explicit de la lipsa libertății contractuale, deși simpla recunoaștere a recurgerii la PCN înseamnă că, în ceea ce privește libertatea contractuală, lucrurile nu decurg cum ar trebui. Nu se poate totuși afirma că aceste legi nu au produs niciun rezultat. În țările în care ele au fost adoptate, s-a stopat recurgerea la condițiile contractuale cele mai scandaloase, iar supermarketurile, dacă doresc să obțină avantaje nejustificate, trebuie să utilizeze metode mai sofisticate. Cele mai însemnate progrese au fost obținute în Franța, unde, sub presiunea legislației și a măsurilor represive, „retrocomisioanele” s-au redus la un nivel acceptabil (între 10 și 15 %, în loc de 50-60 % în trecut)⁽⁶⁾. Rezultatul este creșterea substanțială a nivelului de transparență al repartizării beneficiilor în lanțul de aprovizionare cu alimente.

— Întrebarea 12: Măsura în care este urgentă adoptarea unei legislații specifice depinde, printre altele, de nivelul recurgerii la PCN, care variază de la o țară la alta. Situația este diferită în sudul Europei, în țările din Europa Centrală și de Est și în nordul Europei. Fiecare regiune se caracterizează printr-o cultură și o tradiție juridică oarecum diferită. Din acest motiv, anumite țări dispun de un cadru de reglementare (sau de autoreglementare), iar altele nu.

— Întrebarea 14: CESE are convingerea că ar trebui adoptate noi măsuri de armonizare la nivelul UE (a se vedea punctele 4.2, 4.3 și 4.4 de mai sus).

— Întrebarea 15: Se remarcă deja un anumit efect pozitiv al reglementării (a se vedea mai sus). Introducerea unei reglementări în acest domeniu ridică unele semne de întrebare, în legătură cu existența prealabilă a libertății contractuale. Totuși, având în vedere că aceasta de fapt nu există în relațiile contractuale vizate, aceste semne de întrebare sunt lipsite de fundament.

5. Aplicarea legislației privind combaterea practicilor comerciale neloiale

5.1 Mecanismele de aplicare la scară națională

5.1.1 CESE este de acord cu opinia Comisiei Europene că actualele mecanisme aplicate la nivel național pentru combaterea PCN sunt în general inadecvate. Această situație se explică în principal prin faptul că nu se ia în considerare un anumit climat de teamă generat de lipsa unei reale libertăți contractuale și amenințarea cu radierea. Până în prezent, aceste probleme au fost cel mai bine soluționate în Franța,

unde organismele de control pot acționa pe baza unei informații neoficiale și din proprie inițiativă. Eliminarea PCN se bazează totodată pe protecția intereselor economice naționale și nu pe protecția părții contractante mai slabe.

5.1.2 Unele state membre dispun de o legislație destinată combaterii practicilor comerciale neloiale, altele nu. În plus, există diferențe semnificative între fiecare dintre aceste legislații. Aceste două aspecte constituie, fără îndoială, obstacole în calea schimburilor transfrontaliere (întrebarea 16).

5.1.3 În opinia CESE, singura abordare comună adecvată pentru soluționarea impactului negativ al diferențelor existente între legislațiile aplicabile ar fi adoptarea unei legislații armonizate în ceea ce privește combaterea PCN (întrebarea 17).

5.2 Mecanismele de aplicare la scară UE

5.2.1 CESE este de acord cu opinia Comisiei Europene potrivit căreia nu există niciun mecanism specific de combatere a PCN la nivelul UE. De asemenea, el este de acord că, pentru îndepărtarea „factorului teamă”, este necesar să li se acorde organelor naționale competente în acest domeniu dreptul de a acționa din proprie inițiativă, de a accepta plângeri anonime sau neoficiale și de a impune sancțiuni (întrebarea 18).

6. Tipuri de practici comerciale neloiale

6.1 CESE este de acord că PCN intervin de-a lungul întregului lanț de aprovizionare cu produse alimentare și nealimentare, dar, în conformitate cu cele afirmate mai sus, este convins că gravitatea situației este maximă în cadrul relațiilor dintre supermarketuri și producătorii din IMM-uri.

6.2 În ceea ce privește listarea, nu este deloc limpede rațiunea taxei pe care trebuie să o plătească furnizorul. În marea majoritate a cazurilor, plata acestei taxe – care este condiția preliminară și necesară a oricărei cooperări comerciale – nu-i oferă furnizorului nicio garanție că clientul său îi va cumpăra marfa respectivă sau că nu-l va radia fără motiv.

6.3 „Retrocomisioanele” au intrat în practica curentă a marilor lanțuri de comerț cu amănuntul. CESE consideră că utilitatea generală a acestora este puțin spus îndoielnică. Pe de o parte, aceste „retrocomisioane” sunt emblematice pentru abuzurile comise de o poziție dominantă, întrucât ele adesea maschează servicii nesolicitate și fictive, și, pe de altă parte, reduc semnificativ transparența în ceea ce privește repartizarea beneficiilor. Din cauza „retrocomisioanelor”, furnizorii (și observatorii externi) au mari dificultăți în a determina suma reală plătită pentru bunurile furnizate. În realitate, furnizarea de bunuri este condiționată de acceptarea serviciilor propuse de client. În opinia CESE, cheltuielile pentru serviciile reale și justificate furnizate de client furnizorului ar trebui incluse în prețul de achiziționare a produselor alimentare.

⁽⁶⁾ Conform informațiilor de la Direcția generală concurență, consum și prevenire a fraudelor din Franța

6.4 Răspunsurile CESE la întrebările formulate în această secțiune a Cărții verzi sunt următoarele:

- Întrebarea 19: Ar trebui să se adauge la lista PCN plățile pentru serviciile fictive și nesolicitate, plățile nejustificate de ridicate pentru servicii furnizate în mod real și transferul către furnizor a costurilor legate de riscul comercial și de comercializare.
- Întrebarea 20: O listă a PCN constituie o condiție preliminară pentru combaterea acestor practici. Această listă ar trebui, desigur, actualizată. Dar numai listele nu constituie o măsură suficientă. Trebuie propusă o definiție suficient de cuprinzătoare a PCN, care să se aplice în cazurile care nu corespund definiției generale a „bunelor practici comerciale”, care se bazează pe criteriile de „bună-credință”, de „echilibru contractual” și pe regulile comune ale întreprinderilor din sectoarele economice relevante.
- Întrebarea 21: CESE consideră că fiecare element din lanțul de aprovizionare ar trebui să suporte cheltuielile și riscurile proprii și să își asume astfel cota parte care îi revine din marja globală. Altfel spus, producătorul trebuie să suporte cheltuielile și riscurile legate de producere, iar distribuitorul cele legate de comercializare.
- Întrebarea 23: CESE consideră că practicile loiale ar trebui integrate într-un cadru european.
- Întrebarea 24: CESE are convingerea că la nivelul UE trebuie adoptat un instrument legislativ constrângător, de exemplu un regulament.
- Întrebarea 25: CESE consideră că Cartea verde nu acordă suficientă atenție evaluării impactului recurgerii la PCN în cadrul relațiilor între întreprinderi asupra consumatorilor și a interesului economic național.

Bruxelles, 11 iulie 2013

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Henri MALOSSE

ANEXĂ

la Avizul Comitetului Economic și Social European

Următorul amendament, care a întrunit peste un sfert din voturile exprimate, au fost respinse în cursul dezbaterilor purtate în sesiunea plenară [articolul 54, alineatul (3) din Regulamentul de procedură]:

Punctul 1.10

Se modifică după cum urmează:

CESE consideră că adoptarea, în mai multe state membre, a unor legi care să limiteze recurgerea la practici comerciale neloiale este dovada faptului că actuala stare de fapt este inacceptabilă. Deși aceste legi nu au dat, din diverse motive, rezultatele scontate, nu se poate spune că nu au dus la nimic. Totuși, Fmai sunt multe de făcut în ce privește transparenta sportivă în stabilirea prețurilor, repartizarea beneficiilor și iar încetarea recurgerii la practicile cele mai scandaloase, de șantaj, este încă departe de a fi devenit o realitate constituie un succes.

Expunere de motive

Se vor prezenta oral.

Rezultatul votului

Voturi pentru:	54
Voturi împotriva:	63
Abțineri:	27
